

PLO Analyse

Antallet af patienter hos de praktiserende læger stiger fortsat

Hovedbudskaber

- Antallet af patienter pr. læge er steget siden 2012 og ligger i 2018 på det hidtil højeste niveau med 1.643 patienter pr. læge.
- 57 pct. af praksis har mere end 1.600 patienter pr. læge i 2018 mod 46 pct. i 2010.
- Praksis med én læge tilknyttet har det højeste gennemsnitlige antal patienter pr. læge.
- De praktiserende læger i Region Nordjylland har med 1.734 patienter pr. læge det højeste antal patienter, efterfulgt af Region Hovedstaden med 1.721 patienter pr. læge. Region Syddanmark har det laveste antal med 1.533 patienter pr. læge.
- På kommuneniveau er det særligt nordjyske og sjællandske kommuner samt kommuner i og omkring Hovedstaden, der har høje patientantal.

Baggrund

Antallet af praktiserende læger falder i øjeblikket, mens antallet af patienter stiger. Samtidig sker der en stigning i antallet af borgere med kroniske lidelser, både fordi vi får flere ældre danskere, og nye behandlingsmuligheder gør, at mange lever i længere tid med mere end én sygdom.

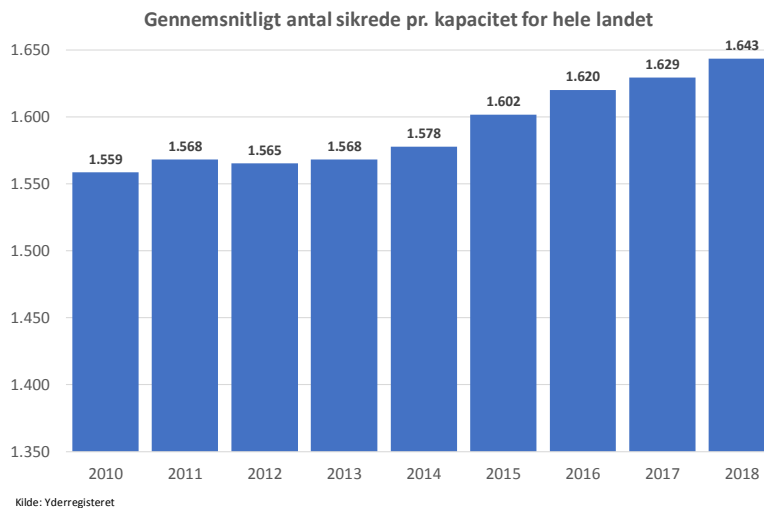
En tiltagende del af befolkningen har derfor behov for hyppigt at se deres praktiserende læge, hvilket øger presset på de praktiserende læger, der i stigende grad håndterer flere og mere krævende patienter pr. læge.

I overenskomsten om almen praksis er det aftalt, at den enkelte praksis kan lukke for tilgang, når antallet af gruppe 1-patienter pr. lægekapacitet overstiger 1.600. Alt afhængigt af, hvilke patienter den enkelte praksis har og tilhørende arbejdspress, kan den enkelte praksis vælge, om de vil have et større antal patienter end 1.600 eller lukke deres praksis for tilgang af nye patienter. Hvis en praksis har mere end 2.700 patienter, skal der søges om samarbejdsudvalgets godkendelse til fortsat at have åbent for flere patienter.

Antallet af sikrede pr. læge stiger fortsat

Antallet af patienter (sikrede) pr. læge (kapaciteter) lå i 2010 på 1.559. Antallet af patienter hos den enkelte læge stiger svagt i årene herefter frem mod 2013, hvorefter antallet af patienter pr. læge stiger mere markant for i 2018 at ligge på det højeste niveau med 1.643 patienter pr. læge.

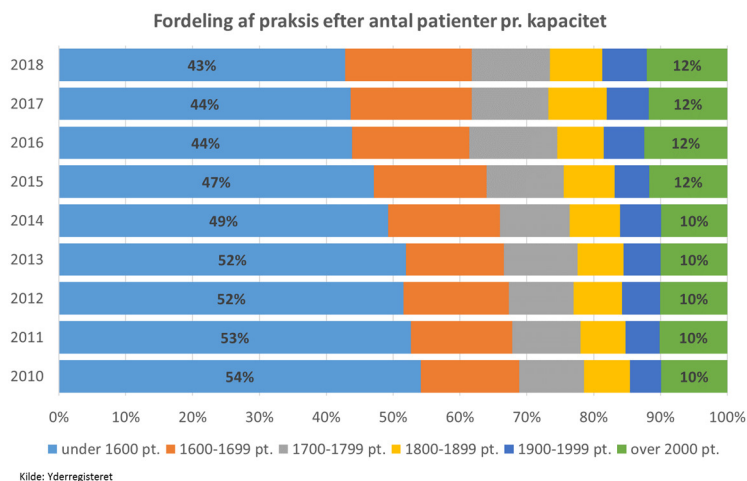
Stigningen, der ses efter 2013, er et udtryk for, at der netop i denne periode sker et større fald i antallet af læger end i den forudgående periode, og da antallet af patienter samtidigt fortsat stiger, øges antallet af patienter pr. læge.

Færre praksis med under 1.600 patienter

Stigningen i antal patienter pr. læge ses også, når udviklingen undersøges på praksisniveau.

Her havde 43 pct. af praksis under 1.600 patienter pr. læge i 2018, mens den tilsvarende andel i 2010 var 54 pct. I den anden ende af skalaen er andelen af praksis med mere end 2.000 patienter pr. læge stegt fra 10 pct. i 2010 til 12 pct. i 2018.

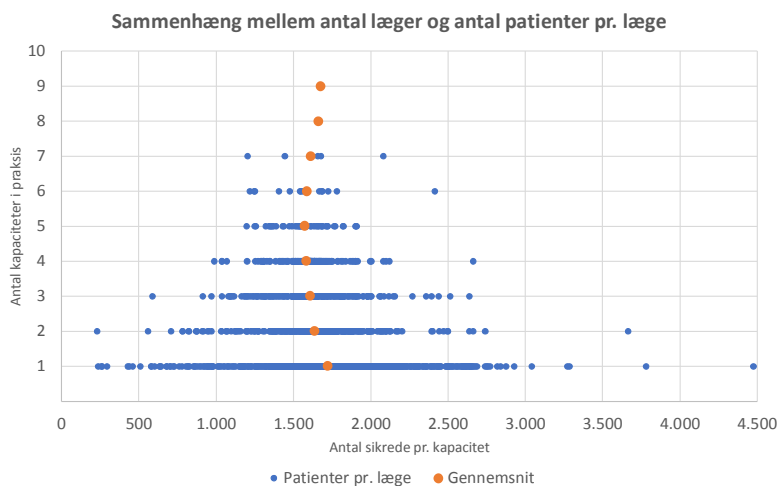

Flest patienter hos sololægen

Der er stor forskel på, hvor mange patienter den enkelte praktiserende læge har tilknyttet. Hvis antallet af patienter vurderes i forhold til størrelsen på praksis, har praksis med kun en læge flest patienter pr. læge tilknyttet. I disse praksis har den enkelte praktiserende læge i gennemsnit ca. 1.720 patienter pr. læge. Spændet i denne gruppe er også ganske stort fra ca. 250 patienter pr. læge til næsten 4.500

patienter pr. læge. Meget høje patientantal pr. læge kan eksempelvis forklares ved, at praksis er ved at skifte læge, således at den tilbageværende læge i en overgangsperiode har mange patienter. Det kan også være en praksis, hvor lægen har valgt at organisere sig med meget klinikpersonale, der hjælper lægen med patientbehandlingen. Meget lave patientantal pr. læge ses eksempelvis i nystartede klinikker, hvor patienterne løbende tilmelder sig praksis.

Patientantallet pr. læge falder fra sololægen til praksis, hvor man har to læger tilknyttet osv., op til praksis med fem læger tilknyttet. I praksis med fem læger har man i gennemsnit lidt over 1.570 patienter pr. læge. For alle kliniktyper er der store spænd mellem de praksis, der har flest patienter pr. læge, og de, der har færrest. Et spænd, som i øvrigt indsnævres en smule med klinikstørrelsen. For praksis med seks eller flere læger ses et stigende antal patienter pr. læge i forhold til praksis med fem læger. En stigning, der fortsætter op til praksis med ni læger, som har det næsthøjeste gennemsnitlige antal patienter pr. læge på ca. 1.675 patienter pr. læge.

Mange patienter pr. læge er ofte tegn på lægemangel

Det øgede antal patienter pr. læge er ofte et tegn på flere tegn på den lægemangel, flere og flere patienter oplever, og som er gået stærkt de seneste par år. En mangel på læger, der blandt andet også kommer til udtryk ved, at man mange steder i landet har lukket for nye patienter i de enkelte lægehuse. Derved bliver det vanskeligere for patienten at finde en læge tæt på sin bopæl. Manglen på læger var først særligt udpræget i Nordjylland og Sydsjælland, men dækker nu det meste af Danmark, idet det meste af Sjælland, hovedstadsområdet og flere af landets største byer mangler læger, senest illustreret i København og på Frederiksberg, hvor næsten samtlige praktiserende læger har lukket for tilgang.

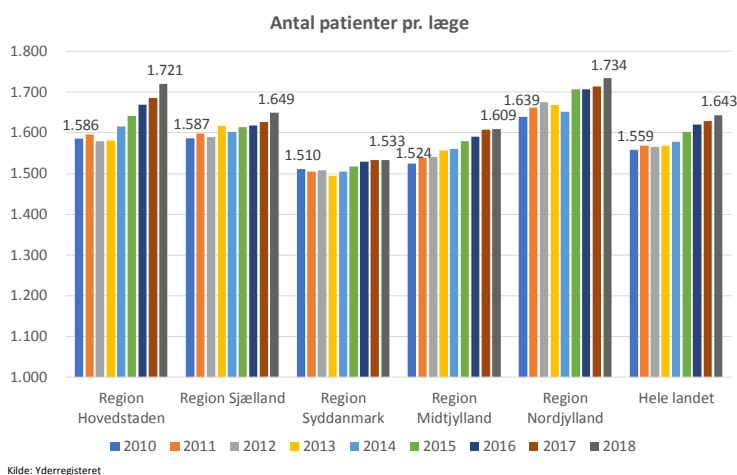
I områder med få læger ses det ofte, at de tilbageværende læger påtager sig et ekstra ansvar for de patienter, der efterlades uden læge, når lægerne holder op eller pensioneres, og øger antallet af patienter hos dem selv og dermed antallet af patienter pr. læge. Derved vil der typisk i områder med lægemangel være en tendens til, at lægerne har et højt patientantal pr. læge.

Det øgede optag af patienter kan desværre medføre en ond spiral i områder med mangel på læger, idet et øget antal patienter pr. læge øger presset på de tilbageværende læger i områder, hvor det er svært at rekruttere nye læger. Derved kan det øgede arbejdspress få endnu flere læger til at stoppe, hvorved de tilbageværende læger må tage yderligere patienter og dermed igen øge arbejdspresset. For patienterne kan det også være et problem, hvis antallet af patienter i en praksis bliver for højt i forhold til det personale, der er til at behandle patienterne, fx ved at det tager længere tid at komme igennem på telefonen, eller det bliver sværere at få en tid hos lægen.

Det er derfor vigtigt, at nye initiativer iværksættes, så flere yngre læger vil ned-sætte sig og dermed vende udviklingen og reducere antallet af patienter pr. læge. Det er afgørende, at der oprettes flere uddannelsespladser i almen medicin, så der kommer flere læger til, men der bør også ekstra fokus på at støtte de læger, som er tæt på aldersmæssigt at kunne stoppe, til at blive på arbejdsmarkedet yderligere et par år.

Flest patienter pr. læge hos lægerne i Region Nordjylland

De nordjyske praktiserende læger er de læger, der har flest patienter pr. læge. I regionen har lægerne i gennemsnit 1.734 patienter pr. læge. Det er en stigning på lige under 100 patienter pr. læge i forhold til 2010, hvor den nordjyske læge i gennemsnit havde 1.639 patienter. Også i Region Hovedstaden, hvor der det seneste år har været øgede udfordringer med lægemangel, er der sket en markant stigning. Her har lægerne fået 135 patienter pr. læge – fra 1.586 patienter pr. læge i 2010 til 1.721 patienter pr. læge i 2018.

Det høje gennemsnitlige antal patienter pr. læge er som sagt ofte udtryk for, at lægerne tager flere patienter ind, når der mangler læger, og ses også i Region Sjælland, hvor antallet af patienter pr. læge i 2018 ligger på 1.649. I Region Midtjylland har de 1.609 patienter pr. læge, mens de i Region Syddanmark har 1.533 patienter pr. læge.

Storbylægerne og de nordjyske læger har fået flere patienter

På kommuneniveau er det særligt flere af de nordjyske og sjællandske kommuner samt kommuner i og omkring Hovedstaden, der har de højeste patientantal. Forde-lingen for 2018 er vist i tabel 1 samt figur bagerst i denne analyse.

Hvis der ses på væksten i antallet af patienter for de enkelte kommuner fra 2010 til 2018, er Kalundborg den kommune, der har haft den største vækst i antallet af patienter pr. læge, hvor den enkelte praktiserende læge i kommunen i gennemsnit har fået 350 flere patienter. Udover Kalundborg er der flere sjællandske kommu-ner, der har stor vækst i patientantallet, men også flere nordjyske kommuner og særligt kommuner i og omkring København har haft en stor vækst de sidste otte år. Opgørelsen viser også en anden tendens, nemlig at flere større jyske kommu-ner også oplever vækst i antallet patienter, eksempelvis Herning og Viborg.

For alle landets store kommuner - København, Aarhus, Odense og Aalborg - ses der en vækst på over 100 patienter pr. læge på de otte år. En udvikling, der er let at forklare, idet antallet af patienter i byerne stiger, mens antallet af praktiserende læger enten er stabilt eller falder. Hvis ikke denne udvikling vendes, vil den onde spiral med flere og flere patienter hos den enkelte læge fortsætte med uheldige konsekvenser for rekrutteringen til følge.

Ud af landets 98 kommuner har 26 oplevet et fald i antallet af patienter pr. læge. Hovedparten af disse kommuner ligger i Region Syddanmark.

Oversigt over udvikling i antallet af patienter fremgår af tabel 2 samt figur bagerst i denne analyse.

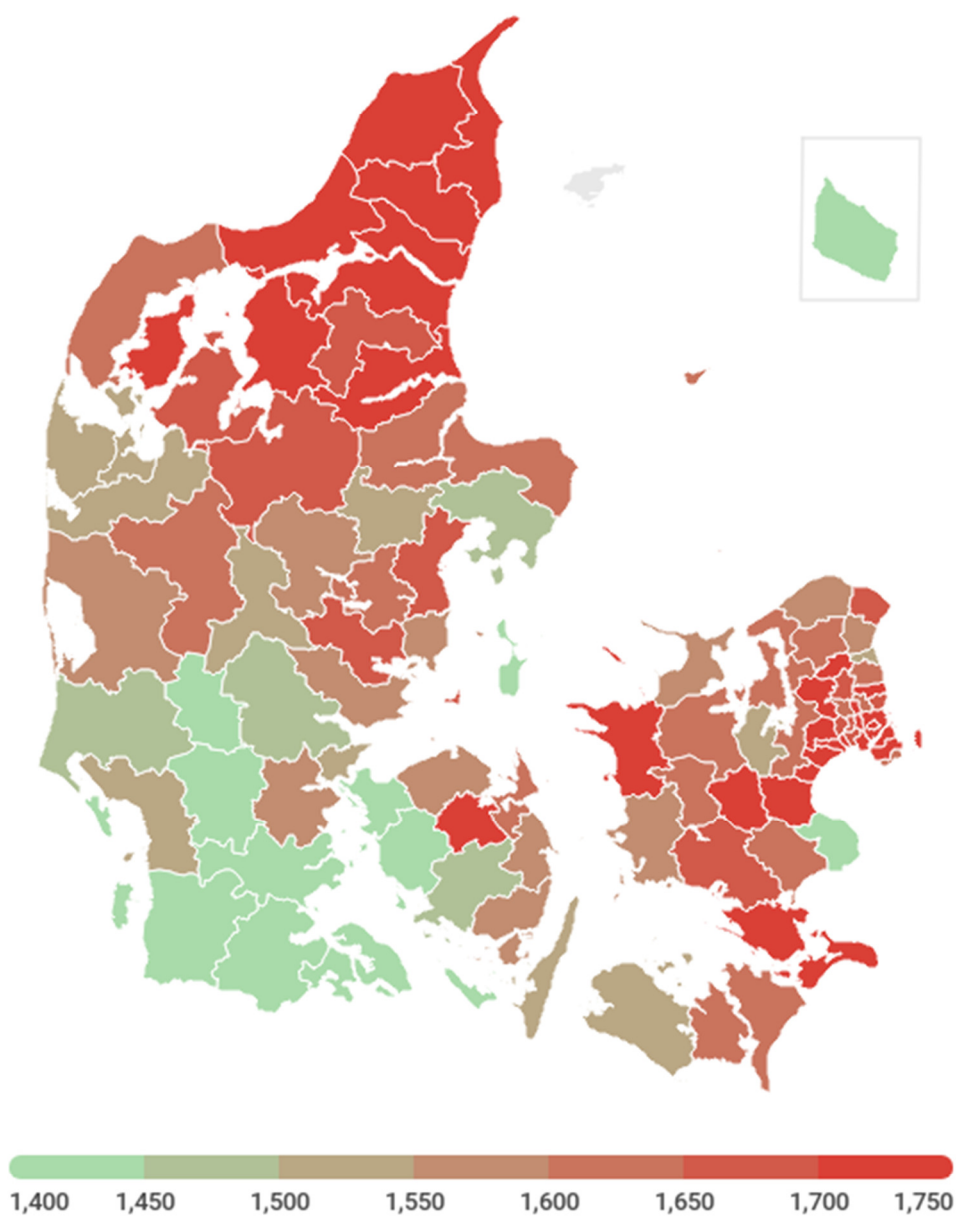
Tabel 1: Patienter pr. læge, kommunefordelt, 2018

Pl.	Kommune	Pt. pr. læge	Pl.	Kommune	Pt. pr. læge
1	Morsø	2.213	50	Holbæk	1.622
2	Brønderslev-Dronninglund	1.918	51	Hillerød	1.619
3	Herlev	1.879	52	Sorø	1.617
4	Kalundborg	1.877	53	Guldborgsund	1.611
5	Rødovre	1.862	54	Randers	1.607
6	Solrød	1.833	55	Frederikssund	1.604
7	Vesthimmerland	1.818	56	Thisted	1.603
8	Københavns	1.807	57	Skanderborg	1.602
9	Høje-Taastrup	1.803	58	Nordfyns	1.594
10	Ishøj	1.791	59	Slagelse	1.588
11	Frederiksberg	1.782	60	Odsherred	1.587
12	Hjørring	1.781	61	Svendborg	1.584
13	Tårnby	1.773	62	Ringkøbing-Skjern	1.583
14	Odense	1.768	63	Hedensted	1.581
15	Greve	1.758	64	Silkeborg	1.578
16	Aalborg	1.755	65	Kolding	1.577
17	Jammerbugt	1.752	66	Odder	1.570
18	Egedal	1.744	67	Fredensborg	1.566
19	Hvidovre	1.737	68	Nyborg	1.552
20	Vordingborg	1.734	69	Gribskov	1.552
21	Ringsted	1.730	70	Fredericia	1.548
22	Lyngby-Taarbæk	1.729	71	Hørsholm	1.546
23	Allerød	1.727	72	Lemvig	1.539
24	Vallensbæk	1.719	73	Holstebro	1.537
25	Frederikshavn	1.707	74	Lolland	1.537
26	Køge	1.702	75	Lejre	1.537
27	Mariagerfjord	1.701	76	Esbjerg	1.532
28	Brøndby	1.698	77	Langeland	1.526
29	Århus	1.691	78	Favrskov	1.509
30	Horsens	1.688	79	Ikast-Brande	1.506
31	Glostrup	1.684	80	Struer	1.505
32	Gentofte	1.682	81	Vejle	1.497
33	Næstved	1.680	82	Varde	1.477
34	Rebild	1.672	83	Faaborg-Midtfyn	1.476
35	Albertslund	1.668	84	Syddjurs	1.454
36	Skive	1.666	85	Middelfart	1.446
37	Helsingør	1.657	86	Haderslev	1.443
38	Furesø	1.651	87	Aabenraa	1.443
39	Viborg	1.651	88	Stevns	1.418
40	Ballerup	1.646	89	Sønderborg	1.412
41	Rudersdal	1.642	90	Vejen	1.410
42	Faxe	1.640	91	Bornholms	1.406
43	Halsnæs	1.639	92	Assens	1.398
44	Gladsaxe	1.636	93	Tønder	1.344
45	Kerteminde	1.635	94	Billund	1.304
46	Roskilde	1.635	95	Ærø	1.146
47	Dragør	1.634	96	Fanø	1.093
48	Herning	1.625	97	Samsø	894
49	Norddjurs	1.622	98	Læsø	0

*Læsø Kommune har ingen praktiserende læger i øjeblikket.

**Region Midtjylland opgør for 2014, 2016 og 2018 antallet af kapaciteter til fire på Samsø, men kun to læger praktiserer. Patientantallet er beregnet ud fra de fire registrerede kapaciteter.

Patienter pr. læge 2018

Kilde: Yderregisteret

Tabel 2: Antal patienter pr. læge, 2010-2018

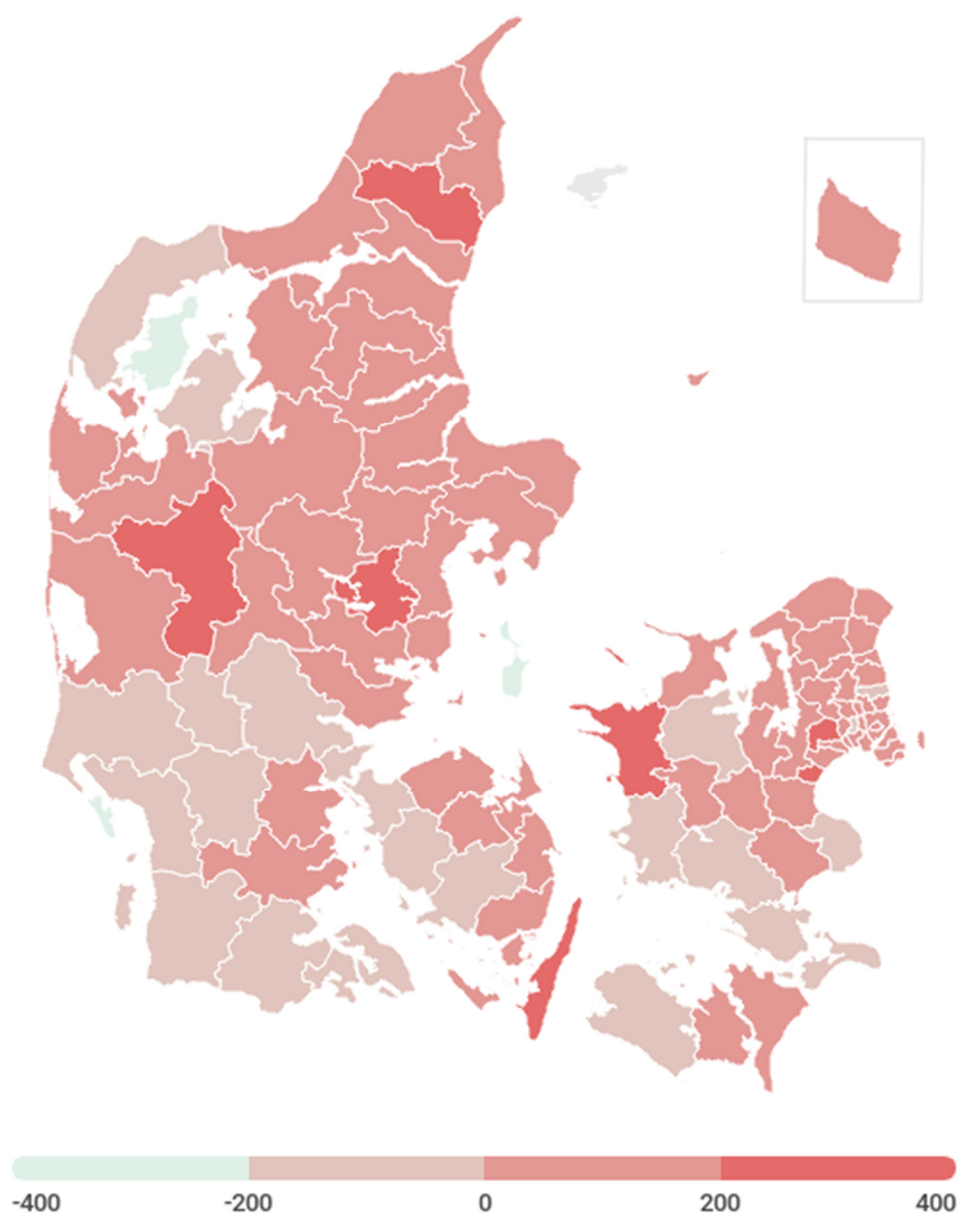
		2010	2012	2014	2016	2018	Forskel ml. 2018 og 2010
1	Kalundborg Kommune	1.527	1.526	1.605	1.641	1.877	350
2	Høje-Taastrup Kommune	1.488	1.524	1.663	1.677	1.803	315
3	Herning Kommune	1.345	1.480	1.378	1.620	1.625	281
4	Skanderborg Kommune	1.376	1.410	1.498	1.549	1.602	226
5	Langeland Kommune	1.305	1.423	1.350	1.314	1.526	221
6	Brønderslev kommune	1.699	1.664	1.584	1.729	1.918	219
7	Solrød Kommune	1.624	1.662	1.699	1.763	1.833	209
8	Hjørring Kommune	1.583	1.699	1.677	1.907	1.781	198
9	Brøndby Kommune	1.513	1.611	1.677	1.628	1.698	185
10	Køge Kommune	1.518	1.595	1.656	1.675	1.702	185
11	Københavns Kommune	1.623	1.624	1.673	1.735	1.807	184
12	Gladsaxe Kommune	1.454	1.625	1.620	1.662	1.636	182
13	Odense Kommune	1.595	1.670	1.693	1.718	1.768	173
14	Vallensbæk Kommune	1.549	1.597	1.620	1.708	1.719	170
15	Vesthimmerland Kommune	1.650	1.638	1.720	1.793	1.818	168
16	Ringsted Kommune	1.563	1.755	1.615	1.698	1.730	167
17	Dragør Kommune	1.467	1.480	1.557	1.533	1.634	167
18	Frederiksberg Kommune	1.616	1.571	1.626	1.683	1.782	166
19	Tårnby Kommune	1.615	1.595	1.666	1.696	1.773	158
20	Odder Kommune	1.414	1.504	1.505	1.536	1.570	156
21	Viborg Kommune	1.500	1.525	1.539	1.636	1.651	151
22	Århus Kommune	1.540	1.571	1.595	1.640	1.691	151
23	Hedensted Kommune	1.432	1.469	1.531	1.588	1.581	149
24	Greve Kommune	1.611	1.585	1.629	1.761	1.758	148
25	Rudersdal Kommune	1.495	1.529	1.534	1.572	1.642	147
26	Ballerup Kommune	1.499	1.548	1.530	1.585	1.646	147
27	Fredensborg Kommune	1.425	1.447	1.514	1.529	1.566	141
28	Norddjurs Kommune	1.481	1.543	1.520	1.514	1.622	141
29	Herlev Kommune	1.740	1.830	1.733	1.711	1.879	140
30	Helsingør Kommune	1.523	1.526	1.544	1.633	1.657	134
31	Hvidovre Kommune	1.612	1.609	1.672	1.672	1.737	125
32	Rebild Kommune	1.549	1.584	1.581	1.731	1.672	123
33	Halsnæs Kommune	1.516	1.517	1.590	1.638	1.639	123
34	Gribskov Kommune	1.435	1.417	1.418	1.479	1.552	117
35	Lejre Kommune	1.425	1.518	1.512	1.479	1.537	112
36	Struer Kommune	1.395	1.456	1.438	1.377	1.505	110
37	Rødovre Kommune	1.756	1.579	1.580	1.794	1.862	105
38	Ishøj Kommune	1.688	1.712	1.703	1.831	1.791	104
39	Aalborg Kommune	1.655	1.657	1.638	1.692	1.755	100
40	Ringkøbing-Skjern Kommune	1.486	1.515	1.450	1.419	1.583	98
41	Hillerød Kommune	1.534	1.559	1.582	1.596	1.619	86
42	Jammerbugt Kommune	1.669	1.881	1.673	1.851	1.752	83
43	Frederikssund Kommune	1.522	1.546	1.576	1.580	1.604	82
44	Horsens Kommune	1.607	1.597	1.610	1.629	1.688	81
45	Kolding Kommune	1.496	1.550	1.595	1.553	1.577	81
46	Svendborg Kommune	1.503	1.528	1.514	1.569	1.584	80
47	Faxe Kommune	1.562	1.601	1.520	1.536	1.640	78
48	Frederikshavn Kommune	1.630	1.681	1.728	1.643	1.707	78
49	Guldborgsund Kommune	1.538	1.555	1.578	1.620	1.611	73

50	Syddjurs Kommune	1.389	1.393	1.361	1.381	1.454	66
51	Lemvig Kommune	1.477	1.411	1.408	1.607	1.539	62
52	Randers Kommune	1.547	1.541	1.626	1.644	1.607	60
53	Odsherred Kommune	1.530	1.566	1.512	1.533	1.587	56
54	Nyborg Kommune	1.498	1.486	1.494	1.574	1.552	54
55	Roskilde Kommune	1.589	1.641	1.638	1.723	1.635	46
56	Egedal Kommune	1.698	1.422	1.553	1.650	1.744	46
57	Ærø Kommune	1.100	1.090	1.048	1.135	1.146	46
58	Favrskov Kommune	1.466	1.472	1.444	1.502	1.509	43
59	Hørsholm Kommune	1.507	1.526	1.560	1.586	1.546	39
60	Sorø Kommune	1.584	1.532	1.538	1.579	1.617	33
61	Mariagerfjord Kommune	1.679	1.588	1.660	1.597	1.701	23
62	Ikast-Brande Kommune	1.485	1.552	1.444	1.550	1.506	21
63	Furesø Kommune	1.631	1.558	1.561	1.615	1.651	20
64	Kerteminde Kommune	1.615	1.590	1.520	1.620	1.635	20
65	Gentofte Kommune	1.665	1.570	1.673	1.718	1.682	18
66	Silkeborg Kommune	1.564	1.575	1.570	1.584	1.578	14
67	Bornholms Regionskommune	1.395	1.365	1.383	1.429	1.406	11
68	Allerød Kommune	1.716	1.564	1.625	1.661	1.727	11
69	Albertslund Kommune	1.658	1.709	1.702	1.651	1.668	10
70	Holstebro Kommune	1.528	1.416	1.573	1.563	1.537	9
71	Haderslev Kommune	1.435	1.470	1.427	1.458	1.443	8
72	Nordfyns Kommune	1.587	1.583	1.556	1.577	1.594	6
73	Vordingborg Kommune	1.737	1.619	1.716	1.711	1.734	-3
74	Aabenraa Kommune	1.446	1.408	1.436	1.408	1.443	-3
75	Lolland Kommune	1.544	1.750	1.666	1.505	1.537	-7
76	Slagelse Kommune	1.599	1.611	1.600	1.589	1.588	-11
77	Næstved Kommune	1.692	1.484	1.675	1.683	1.680	-12
78	Esbjerg Kommune	1.550	1.508	1.540	1.567	1.532	-18
79	Vejle Kommune	1.435	1.308	1.356	1.373	1.410	-25
80	Middelfart Kommune	1.477	1.403	1.410	1.425	1.446	-30
81	Lyngby-Taarbæk Kommune	1.764	1.660	1.626	1.692	1.729	-34
82	Tønder Kommune	1.383	1.376	1.339	1.347	1.344	-39
83	Sønderborg Kommune	1.452	1.471	1.392	1.426	1.412	-40
84	Assens Kommune	1.439	1.369	1.359	1.380	1.398	-41
85	Varde Kommune	1.520	1.515	1.522	1.561	1.477	-43
86	Holbæk Kommune	1.669	1.594	1.586	1.612	1.622	-47
87	Vejle Kommune	1.545	1.573	1.601	1.616	1.497	-48
88	Faaborg-Midtfyn Kommune	1.535	1.586	1.420	1.465	1.476	-59
89	Stevns Kommune	1.483	1.532	1.600	1.575	1.418	-65
90	Fredericia Kommune	1.629	1.633	1.642	1.653	1.548	-80
91	Skive Kommune	1.750	1.712	1.591	1.718	1.666	-84
92	Billund Kommune	1.419	1.361	1.335	1.454	1.304	-115
93	Glostrup Kommune	1.808	1.872	1.535	1.729	1.684	-125
94	Thisted Kommune	1.800	1.657	1.682	1.715	1.603	-197
95	Morsø Kommune	2.633	3.239	2.777	2.275	2.213	-420
96	Fanø Kommune	1.567	1.043	1.141	1.272	1.093	-474
97	Læsø Kommune	967	927	890	896	0	-967
98	Samsø Kommune	1.927	1.878	913	897	894	-1.032

*Læsø Kommune har ingen praktiserende læger i øjeblikket.

**Region Midtjylland opgør for 2014, 2016 og 2018 antallet af kapaciteter til fire på Samsø, men kun to læger praktiserer. Patientantallet er beregnet ud fra de fire registrerede kapaciteter.

Patienter pr. læge Forskell ml. 2018 og 2010

Kilde: Yderregisteret